

stantiarum, *varia* quoque est *disputatio* quaeuis: ita vel est eadem *familiaris*, inter amicos suauiter colloquentes, atque tum *iocosa* aequae ac *seria*; vel, si adiuncta respicias, *publica* atque *priuata*; vel, considerato loco solenniori ac legitimo, *Scholastica* & *Academica*; vel, ex tractandi more, *voce viva*, *scriptione*; idque, ex Aristotelicorum passim recepta, & libera cuiuis, consuetudine, per *Syllogismos*; aut, vt Socrates solebat olim, *interrogando respondendoque*. Vnde, qui ista omnia sibi videntur animo simul comprehendisse, arbitrantur, vniuersum disputandi genus duplex esse, ex fine gemino, *Didascalicum* videlicet: in quo id, quod quis statuit, vel ostensione vel demonstratione confirmatur; & *Elenchiticum* alterum: in quo ita defenditur sententiae veritas aduersus adgressores, vt victas hi demum dent manus, & herbam adeo porrigant.

§. 10.

Est certe disputandi ratio, si minus solennior illa, & certis circumscripta ritibus, at familiaris ista tamen, quae in conuersatione cum aliis maxime conspicitur, tam antiqua, quam ipsa oratorum ratione hominum origo & linguae vsus, etiam coepta, cum in horto amoenissimo omnium primi mortales agere desinerent vitam a vitiis puram; vtinam tunc modo de argumento actum esset minus periculoso. Cuius rei exemplum exstat memorabile Genes. 3, 1-6. & 9-13. vt longe plura, quae in Prophetarum veteris Testamenti scriptis occurrunt, taceam; cum constet, ab ipso sapientissimo Seruatore frequentatas esse cum Pharisaeis Sadducaeisque disputationes, quodque in Narratione de rebus gestis Legatorum Dei, non vna vice Paulus dicatur *διαλέξαι*, *disputasse*. Ecquid vero aliud esse credas Dialogos veterum Ecclesiae Patrum, quam disputationes cum aduersariis verae religionis? quorum nugas refelli, vtique piorum intererat. Quin nemo est hominum omnium, qui, vbi, vel lingua silente, secum varia circumspicit animo, cogitatque tacitus, & dubitando scrupulos sibi iniicit, remouetque
eos-